

En resposta a l'article d'Hèctor López Bofill sobre la
Constitució europea

S'entén i Catalunya no hi perd

Jordi Garcia-Petit

Les taxatives afirmacions del professor de dret constitucional Hèctor López Bofill a les pàgines de Diàleg (*L'europèisme del no*, AVUI 20-04-2004) em mouen a aportar algunes consideracions a les dues que més m'han sobtat. El gra del sí i el del no a la Constitució europea es presenten, en general, barrejats amb molta palla dialèctica. Convindria que els que participem en aquest debat ens esforcéssim a separar-la del gra a fi de facilitar la comprensió del que realment importa: aclarir si aquesta Constitució representa un avenç per als europeus, per als catalans, doncs, i aleshores s'imposa el sí, o és un retrocés i, en aquest cas, bé estaria recomanar el no.

L'article esmentat comença d'una manera efectista, cercant la complicitat dels que no coneixen el text constitucional: "Com es pot votar a favor d'una cosa que no s'entén?". Qui no l'entén? Ningú? Ni els professors de dret constitucional? No l'entenen els (pocs) ciutadans corrents que l'han llegit de dalt a baix? No l'entenen els (molts) ciutadans corrents que n'estan tenint coneixement per mitjà dels nombrosos resums en circulació, de les síntesis que en fan els partits polítics, les institucions i els centres especialitzats, de les explicacions que en donen els informadors i els formadors d'opinió? Més greu que el menyspreu elitista del ciutadà, que, efectivament, es practica en certs fòrums, és atribuir-li una nul·la comprensió del món polític, bona part del qual no és sinó sentit comú i valors i principis integrats en la cultura general d'una societat moderna.

A l'Europa contemporània les Constitucions i altres lleis fonamentals - d'inevitable complexitat relativa, car el tecnicisme constitucional admet només fins a cert punt la simplificació divulgadora- han estat generalment sotmeses a referèndum popular. Segons la tesi de la necessària comprensió universal -de tot i per a tothom-, l'aprovació d'aquestes normes hauria estat una estafa en tots els casos. La Constitució europea no és més complexa que una Constitució nacional i que un Estatut d'Autonomia en el sentit que les tres normes, salvat el diferent

àmbit d'aplicació, comparteixen genèricament un sistema harmonitzat de divisió de poders i de garantia de drets, propi de les societats democràtiques. Sí que és més llarga i més específicament tècnica, puix que integra els tractats que regulen el sistema comunitari, tractats vigents, d'altra banda, des de fa anys. Però la part primera i la part segona del text, les que exposen què és la Unió i quins són els drets fonamentals garantits per la Unió, permeten una difusió fàcil i resulten d'una comprensió planera. Per exemple, qui no entén que la Unió "té com a finalitat promoure la pau, els seus valors i el benestar dels seus pobles" (article I-3) o que "la Unió respecta la diversitat cultural, religiosa i lingüística" (article II-82)?

Les enquestes apunten un sentiment ciutadà aclaparadorament favorable a la necessitat que Europa tingui una Constitució i a la convicció que una Constitució farà avançar la integració europea. Al mateix temps, més de la meitat dels interrogats declaren que no coneixen el projecte de Constitució o que no tenen intenció de llegir-ne el text. Aquesta aparent paradoxa només s'explica si es té en compte que, malgrat tot, els ciutadans confien en els mecanismes de la democràcia, els agents polítics inclosos, i en les elits il·lustrades -cap societat pot prescindir-ne- que difonen el coneixement i divulguen la complexitat.

L'afirmació que "Catalunya no sols no ha guanyat res sinó que perd molt", per no ser gratuïta, hauria d'anar acompanyada d'una precisa explicació de què perd Catalunya amb la Constitució europea que tingui ara amb el Tractat de Niça, el darrer dels tractats comunitaris i, segons una opinió gairebé unànime, el més decebedor de tots, el qual continuarà sent d'aplicació indefinida si la Constitució no entra en vigor. No podem demanar a la Constitució europea, concebuda per a 500 milions d'europes i una pluralitat de pobles cada un amb la seva identitat i els seus drets, que resolgui els problemes històrics de Catalunya, no és aquesta la seva funció. Sí que li podem demanar que no impedeixi la solució dels problemes pendents de Catalunya, i això és el que aporta aquest projecte de Constitució. Per primera vegada, una norma fonamental que preval sobre totes les de l'Estat espanyol garanteix el reconeixement i la protecció explícita de la diversitat. Traduir aquesta diversitat en contingut concret per a Catalunya és

feina nostra. Els catalans ens podem sentir plenament identificats amb la bella divisa de la Unió: "Unida en la diversitat".

Jordi Garcia-Petit. Acadèmic de número de la Reial Acadèmia de Doctors
Article publicat al diari AVUI el dia 4 de gener de 2005